

LETS-NYTT

Nr 1 2009

Governing transitions towards Low-Carbon Energy and Transport Systems for 2050

Några ord från programledningen

Välkomna till LETS första nyhetsbrev! Efter avsparken den 2-3 februari på Biskopshuset har arbetet nu tagit fart med planering och forskning i de olika delarna av programmet. Vi har lanserat hemsidan, färdigställt kommunikationsplanen, osv. Entusiasmen och engagemanget från alla inblandade är överväldigande och smittande.

LETS tar sin utgångspunkt i att klimatsmarta framtider är resursmässigt, tekniskt och ekonomiskt möjliga. LETS behandlar därför olika aspekter av styrningen mot ett koldioxidsnålt samhälle. Vi vet för lite om hur vi skall få till stånd de samhällsprocesser som kan åstadkomma detta skriver ekonomen Lars Calmfors och historikern Arne Jarrick på DN Debatt den 9 januari. LETS fokuserar just på dessa samhällsprocesser. Vårt tvärvetenskapliga angreppssätt är nytt, unikt, förmodligen riskfyllt och definitivt lustfyllt – utmärkande egenskaper för god forskning.

Utsläppstrenderna går idag åt fel håll och det finns många tecken på att klimatet är känsligare för störningar än man tidigare trodde. Allt pekar på att utsläppen måste minska mycket och snabbt. Europa tog för flera år sedan på sig ledartröjan i klimatarbetet och har tills idag klarat att minska utsläppen med några procent jämfört med 1990. Men detta är bara de första stegen på en lång vandring där nästa mål är 20-30 % minskning till 2020, och sedan 80-90 % till 2050.

Yogi Berra lär ha sagt: "If you come to a fork in the road, take it!" LETS studerar inte bara de olika vägvalen. Vi skall också visa hur man kan ta ut svängarna.

Lars J Nilsson
Programchef för LETS 2050

Vad är LETS 2050?

LETS är ett tvärvetenskapligt forskningsprogram som pågår 2009-2012. LETS står för *Governing transitions towards Low-Carbon Energy and Transport Systems for 2050*. Syftet med programmet är att ta fram förslag för hur Sverige ska styra mot koldioxidsnåla och hållbara energi- och transportsystem. Målet är att minska våra utsläpp av växthusgaser så att den globala uppvärmningen begränsas till 2 grader år 2050.

Forskningen inom LETS utgår från att det både är tekniskt möjligt och ekonomiskt genomförbart att ställa om till ett koldioxidsnålt samhälle, men att det nu är dags att finna vägarna dit. LETS kommer därför att söka svar på följande frågor: Vilken politisk styrning krävs och vilka mål- och intressekonflikter kan uppstå?

Forskningen inom programmet omfattar fem områden (sk. Work Packages, WP). Dessa är:

- WP0: Studier av framtida scenarier och modeller
- WP1: Ekonomiska och politiska styrmedel
- WP2: Urban och regional planering samt infrastruktur
- WP3: Marknad och industri för framställning av bioenergi
- WP4: Frivilliga styrmedel på konsumentnivå

En bärande tanke i forskningsprogrammet är att skapa förutsättningar för dialog mellan forskare, beslutsfattare och andra aktörer. Därför kommer LETS att arrangera en rad aktiviteter för såväl forskare som beslutsfattare och näringsliv.

LETS startade januari 2009 och kommer att sysselsätta ett 25-tal forskare från tio olika institutioner. Programmet leds av Lunds Tekniska Högskola och finansieras av Naturvårdsverket, Energimyndigheten, Vinnova och Vägverket.

På gång i LETS 2050

LETS är igång. Programmets fyraåriga resa startade med en kickoff i anrika Biskopshuset i LUND den 2-3 februari. Under två dagar samlades samtliga programdeltagare för att presentera och diskutera LETS och de olika forskningsområdena (WP). Programmets finansiärer; Naturvårdsverket, Energimyndigheten, Vinnova och Vägverket, var också inbjudna att delta.

Kickoff - dag 1

Den första dagen inleddes med att programledningen presenterade LETS i stort. Därefter följde finansiärernas egna tankar och förväntningar kring LETS. Naturvårdsverket beskrev här uppkomsten av programmet – då idén om LETS tog sin form. Ett väsentligt skäl var att mycket stora förändringar behövs – och att det är bråttom!

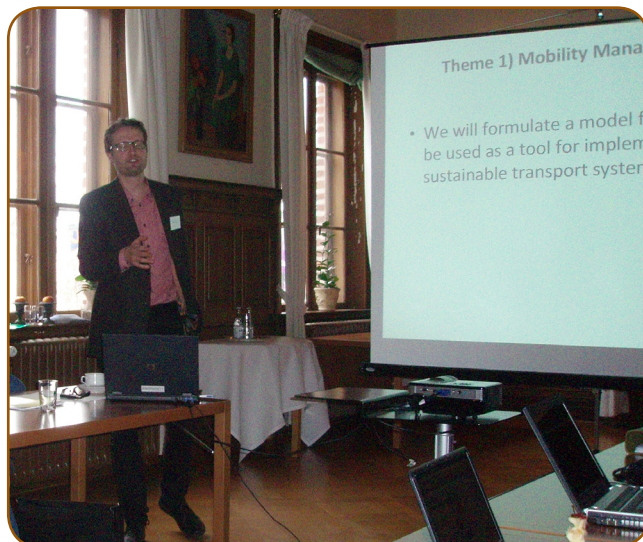
Dagen fortsatte med en presentation av WP0. Deras uppgift är att studera alternativa utvecklingsvägar (storylines) mot ett koldioxidsnålt samhälle, med fokus på både tekniska lösningar och livsstilsförändringar. En ambition är även att identifiera de viktigaste politiska, ekonomiska och sociala utmaningar som en omställning av energi- och transportsystemet innebär.

Eftermiddagen vigdes åt gruppövningar. Respektive WP fick bland annat diskutera vad man kan använda storylines till och vilken nytta man kan ha av storylines i sitt eget WP.

Kickoff - dag 2

Dag 2 fortsatte med presentationer av återstående fyra WP. WP1 presenterade hur de i huvudsak fokuserar på att studera policyvägar, institutioner och styrmedel som är nödvändiga för implementeringen av LETS.

WP2 beskrev hur de ur ett regionalt fokus ska analysera hur regional planering och förändringar i infrastrukturen kan minska koldioxidutsläppen.

>> Mikael Klintman presenterar innehållet i WP4

WP3 fokuserar på användning av biomassa från jord- och skogsbruk för att ersätta fossil energi. En av WP3s målsättningar är att presentera kostnadseffektiva och hållbara vägar för att ersätta fossila bränslen.

WP4s mål är att öka förståelsen för relationen mellan konsumenten och frivilliga styrmedel som syftar till att styra mot ett mer koldioxidsnålt energi- och transportsystem.

LETS kickoff avslutades med att Trivector (koordinator och informationsansvarig för LETS) berättade om den närmaste framtiden. Kommunikationsarbetet presenterades kort och åhörarna fick se en arbetsmodell av det som framöver kommer att vara ett av de viktigaste kommunikationsnaven i programmet; webbplatsen LETS2050.se.

LETS har en hög ambitionsnivå när det gäller information och kommunikation – både internt inom programmet och externt gentemot prioriterade målgrupper. Deltagarna påminnes därför om de tre ledord som ska genomsyra all kommunikation inom ramen för LETS: Öppenhet, Interaktion och Innovation. Och därmed var LETS igång.

>> Fika i pausen medger intressanta diskussioner

Naturvårdsverket om LETS

Namn: Kristina Feldhusen

Yrke: Avdelningsdirektör vid Transport- och Energieneheten, Naturvårdsverket

Vilken är Naturvårdsverkets roll i LETS? – Vi är en av finansiärerna i LETS. Vi är också initiativtagare till programmet. För ett par år sedan såg vi behovet av ett forskningsprogram som skulle arbeta med framtidsstudier kring transport- och energisystem. Vi preciserade detta behov genom ett forskningsanslag där vi efterfrågade ett tvärsektorielt forskningsprogram som dels behandlar möjligheterna att nå hållbara transporter och energisystem till 2050, dels visar hur man kan nå dit.

Resultatens nytta för er? – Vi får ofta regeringsuppdrag att utarbeta förslag till åtgärder och styrmedel inom transport- och energiområdena. Vi hoppas därför att resultaten ska kunna användas både som underlag till dessa rapporter och som "input" till vår egen kunskap. Det är också viktigt att detta görs gemensamt med de andra sektorsmyndigheterna så att LETS verkligen ger resultat som är användbara även för deras underlag till regeringen.

Förväntningarna på LETS? – Jag hoppas att vi ska kunna knyta ihop forskning, som redan finns gällande tekniska lösningar och styrmedel, med kunskap om beteenden och möjligheter till politisk acceptans. Viktigt är också att arbetet leder till en översyn av möjliga vägar som har goda förutsättningar att bli accepterade av samhället. En viktig faktor är att vi knyter ihop acceptansfrågorna med styrmedel; att få fram styrmedelspaket som är realistiska att få igenom, just eftersom det är så oerhört stora förändringar som behövs i samhället för att nå långsiktiga klimat- och andra miljömål.

Fem snabba till en LETS-forskare

Namn: Tommy Andersson

Institution: Ekonomihögskolan, LU

Work Package: WP1

Din roll i LETS? – Jag är ledare för ett av de fem delområdena; den som kallas för WP1. I rollen som ledare ska jag försöka samordna forskningen inom det här området – och även såklart forska lite själv.

Hur kan WP1 bidra till en koldioxidsnålare framtid? – Man kan inte genomföra den här typen av övergripande förändringar utan att man har institutionerna och regelverken på plats. Det måste finnas trovärdighet bakom dem som lagstiftar och genomdriver detta. Här kan vi bidra med forskning som talar om hur man ska utforma institutioner som kontrollerar och övervakar att utsläppsmålen faktiskt uppnås.

Vilka utmaningar ser du? – Att vi som forskare ska få fram resultat som kan uppskattas och användas även utanför forskarvärlden. Det där är alltid en balansgång. Vi pratar oftast vårt språk och utanför vår värld pratar man ett annat språk. Så att skapa en brygga mellan allmänheten och forskningen ser jag som en utmaning.

LETS är ett tvärvetenskapligt program. Hur ser du på det? – Jag ser många fördelar med att LETS är tvärvetenskapligt. Arbetar man tvärvetenskapligt så kan vi ju ta hjälp av varandras tidigare lärdomar inom forskningsfält som man själv inte är så insatt i.

LETS bidrag? – Jag tror att LETS kommer att bidra med mycket bra forskning som kommer att ge vägledning och konkreta idéer kring hur vi ska göra för att minska CO₂-beroendet i samhället. Dels utifrån politiska och ekonomiska synvinklar, dels utifrån mer infrastrukturella och konsumentorienterade perspektiv.

LETS söker kontakt

Forskningsprogrammet LETS strävar efter öppenhet och dialog med potentiella användare och andra intresserade parter rörande de resultat som framkommer inom de olika forskningsområdena (WP). Är du intresserad av vad som händer inom ett visst WP eller känner att du själv har något att tillföra? Kontakta då någon av följande projektledare.

WP0 – Studier av framtida scenarier och modeller

Projektledare:

FD Jamil Khan

Miljö- och Energisystem, LTH

Tfn: 046-222 86 39

E-post: jamil.khan@miljo.lth.se

WP1 – Ekonomiska och politiska styrmedel

Projektledare:

FD Tommy Andersson

Ekonomihögskolan, LU

Tfn: 046-222 49 70

E-post: tommy.andersson@nek.lu.se

WP2 – Urban och regional planering samt infrastruktur

Projektledare:

Professor Lena Neij

Internationella Miljöinstitutet (IIIIEE), LU

Tfn: 046-222 02 68

E-post: lena.neij@iiiiee.lu.se

WP3 – Marknad och industri för framställning av bioenergi

Projektledare:

FD Helena Johansson

Institutet för Livsmedelsekonomiska analyser, LU

Tfn: 046-222 07 96

E-post: helena.johansson@sli.lu.se

WP4 – Frivilliga styrmedel på konsumentnivå

Projektledare:

Docent Mikael Klintman

Forskningspolitiska Institutet, LU

Tfn: 046-222 38 97

E-post: mikael.klintman@fpi.lu.se

LETS-aktiviteter

Genomförda:

- » LETS-Kickoff i Biskopshuset i Lund.
- » LETS presenterades av Lars J Nilsson på NGIL workshopen om Sustainability in Innovative Logistics.

Kommande:

- » 19/5 - Arbetsmöte/Stygruppsmöte.
- » 28/5 - Affärsnätverket för Hållbara Transporter bjuder in till ett halvdagsseminarium under temat: Inspiration för fler affärer. LETS har två av dagens fyra programpunkter.
- » 28/5 - Medverkan på Centrum för Europaforsknings seminarium om Klimat, miljö och energi på Malmö stadsbibliotek 28 maj kl.13-16.
- » 4-6/6 - "Greening the state for low carbon futures. The role of reflection in transition governance" har antagits som presentation vid den första *European Conference on Sustainability Transitions* som äger rum i Amsterdam i den 4-6 juni, 2009.
- » September - LETS-Nytt nr 2 kommer ut.

Finansiärerna

Forskningsprogrammet LETS drivs av Lunds Tekniska Högskola och finansieras gemensamt av de fyra myndigheterna Naturvårdsverket, Energimyndigheten, Vinnova och Vägverket. Tillsammans satsar finansiärerna 27.9 miljoner kronor fördelat över fyra år.

KONTAKT

Vid frågor om LETS:

Programchef Lars J Nilsson
Miljö- och Energisystem, LTH
Tfn: 046-222 46 83, 070-269 06 07
E-post: lars_j.nilsson@miljo.lth.se

Vice Programchef Annica Kronsell
Statsvetenskapliga Institutionen, LU
Tfn: 046-222 89 44
E-post: annica.kronsell@svet.lu.se

Vill du få LETS-Nytt mejlat till dig?

Kontakta redaktören:
jimmie.hansson@trivector.se
Tfn: 046-38 67 92